

حقوق کارگران و بازنشستگان با طرح نجات ایران به محاق می‌رود

طرحی برای ویتنامی‌سازی اقتصاد ایران

نسرین هزاره مقدم

آزادسازی و تعدیل با قدرت بسیار پیش برده‌شود این نهادها که نمایندگان تفکر آنها در ایران همین اتاق‌های بازرگانی هستند، معتقدند جهان در حال توسعه برای توسعه یافتگی راهی ندارد جز مقررات‌زایی از بازار کار، محو نظارت و حمایت دولت و خصوصی‌سازی هر چه بیشتر؛ همان راهکارهایی که مدل ایرانی آنها از دهه ۸۰ شمسی به بعد پیش گرفته شده و امروز کارگران ایران را به خاک سیاه نشانده است. حالا به نظر می‌رسد به اسم «نجات ایران» می‌خواهند همین راهکارهای تعدیلی را با قدرت و شدت بیشتر به دولت بعدی حلقه کنند.

بسیست و هفتم اردیبهشت ماه، بسته نجات ایران در قالب طرح «بنای ایران» که محصول مشترک اتاق تهران و پژوهشکده سیاست‌گذاری شریف و اندیشکده کسب و کار شریف است، رونمایی شد. اتاق بازرگانی تهران در ارتباط با رونمایی از این بسته اقتصادی، تبلیغات بسیار کرده است. این طرح چند هدف عمده را دنبال می‌کند: طی دوره زمانی چهار سال آتی، تورم در کشور به میانگین نرخ خاورمیانه خواهد رسید، درآمد پایه همگانی معادل ۳۰ دلار برای هر ایرانی به دست خواهد آمد، اشتغال سالانه یک میلیون و ۱۰۰ هزار نفر محقق خواهد شد، شاخص ادراک فساد کشور به میانگین این شاخص در کشورهای خاورمیانه نزدیک خواهد شد و نسبت صادرات غیر نفتی به تولید ناخالص داخلی به رشد ۱۰۰ درصدی خواهد رسید. هدف‌ها بدینست‌آمار راهکارهایی که این طرح ارائه می‌دهد، همگی از نوع راهکارهای تعدیلی و ضد کارگری هستند. به چند نمونه از این راهکارهای تعدیلی به اختصار اشاره می‌کنیم.

رفع انحصار از تأمین اجتماعی
در بخش «چگونه رشد اشتغال را محقق کنیم» برای ایجاد سالانه یک میلیون و ۱۰۰ هزار شغل، چندین

راهکار اجرایی و اصلاحی پیشنهاد شده که اولین آن، «اصلاح محیط کسب و کار» است. برای اصلاح محیط کسب و کار، اقداماتی پیشنهاد شده که آخرین اقدام پیشنهادی، به شدت خطرناک و ضد کارگری است: «رفع انحصار از تأمین اجتماعی برای بیمه کارکنان».

به نظر می‌آید این اقدام پیشنهادی هدفی جز خصوصی‌سازی بیمه کارگران ندارد. اگر سازمان تأمین اجتماعی به طور انحصاری و الزامی، مسئول بیمه کردن کارگران شاغل و مشمول قانون کار نباشد، نظارت این سازمان بر بیمه‌گر و بین‌النسلی بر روند بیمه کردن متوقف و کارفرمایان مختار خواهند بود که کارگران خود را بیمه کنند یا نکنند و اگر هم بیمه کنند، حق بیمه را به کدام صندوق بیمه‌ای خصوصی واژین کنند.

این بند، به گفته وطن‌خواه، هدفی جز تاراج سرمایه‌های بین‌النسلی طبقه کارگر و بازگذاشتن دست بخش خصوصی برای سودجویی از خدمات حمایتی ندارد. این در حالی است که چنین اقدامی یعنی رفع انحصار بیمه‌ای کارگران، در تعارض با الزامات اصل ۲۹ قانون اساسی است که تأمین چتر حمایتی بیمه برای شهروندان را یک الزام قطعی می‌داند و آن گونه که «حسین حبیبی» عضو هیات مدیره کانون عالی شوراها اسلامی کار کشور می‌گوید: سرمایه و منابع تاریخی کارگران را نابود خواهد کرد!

تلاش برای استانی کردن قانون کار

در ادامه این طرح با هدف «فعال‌سازی توسعه منطقه‌ای با هدف ایجاد سالانه یک میلیون و ۱۰۰ هزار شغل» با هم اقدامات ضروری پیشنهاد شده که اولین آنها، «ایجاد قانون کار استان محور» است. تا پیش از این، کارفرمایان و نئولیبرال‌های وطنی همواره تلاش داشتند الزام حداقل مزد سراسری را از

رغبت کنند در چنین مناطق محرومی سرمایه‌گذاری کنند!

قطعه‌قطعه کردن صنایع و رشد بیش از پیش پیمانکاران

یکی دیگر از دغدغه‌های امروز کارگران، گسترش اختیابوس گونه شرکت‌های پیمانکاری است؛ شرکت‌هایی که تبعیض را در نظام کار ایران نهادینه کرده‌اند و حالا این طرح اتاق بازرگانی در جهت همان هدف ایجاد سالانه یک میلیون و ۱۰۰ هزار اشتغال، پیشنهاد گسترده‌تر شدن پیمانکاران را می‌دهد: «توسعه ظرفیت پیمانکاری و قطعه‌سازی صنایع در جهت تکمیل زنجیره و صادرات به کشورهای منطقه». با این پیشنهاد، صنایع بیشتر از قبل قطعه‌قطعه شده و به دست پیمانکاران ریز و درشت سپرده خواهند شد؛ اقدامی که حقوق شغلی کارگران در لایه‌های پایین شبکه پیمانکاری را بیش از همیشه به یغما خواهد برد و گروه کثیری از شاغلان را به ورطه «امتیاززایی وحشتناک» می‌کشاند. وقتی کارگر پیمانکاری هستتید، هر چقدر تخصص و مهارت داشته باشید و هر چند سال که سابقه کار داشته باشید، هیچ فرقی نمی‌کند. روابط کار پیمانکاری، روابط کاری امتیاززایی شده است که در آن هیچ شاخص و معیاری برای امتیاز گرفتن و تحرک طبقاتی کارگر وجود ندارد!

خصوصی‌سازی اموال ملت و گران کردن حامل‌های انرژی
راهکارهای ضد کارگری این گزارش، محدود به همین موارد نیست. این گزارش در بخش مهار تورم، راهکار خصوصی‌سازی هر چه بیشتر و فروش اموال دولت یا همان اموال ملت را پیشنهاد می‌دهد. می‌گوید برای جبران هزینه‌های دولت (به عنوان بخششی از راهکار مهار تورم)، شرکت‌های بزرگ دولتی حتی زمین‌های دولت را بفروشند و بخشی از هزینه‌ها را با آن پوشش دهند. فروش سرمایه‌های با ارزش دولتی به بخش خصوصی که در ایران همان بخش خصوصی است، همه دارایی‌ها را از تملک مردم و نسل‌های متوالی شهروندان خارج کرده و به خواص و نزدیکان به بلوکه‌های قدرت می‌بخشد. یاد واقع به رایگان همه می‌کند این در حالی است که کارگران زیر مجموعه‌های این شرکت‌ها، همانند کارگران هیپکو، هفت‌تپه، کنتورسازی، ماشین‌سازی، کشت و صنعت‌ها و صدها واحد کوچک و بزرگ دیگر به خاک سیاه خواهند نشست. در کنار راهکارهای ضد کارگری برای کاهش هزینه‌های دولت، این طرح، راهکارهایی برای افزایش هزینه‌های ملت دارد، مثل «عادل‌سازی یارانه حامل‌های انرژی» که به زعم نویسندگان طرح، منجر به اصلاح الگوی مصرف و حذف قاچاق سوخت ارزان می‌شود، غافل از اینکه گرانی یارانه‌های انرژی که بعد از هدفمندسازی یارانه‌ها در دولت

اعضای اتاق‌های بازرگانی معتقدند برای توسعه یافتگی راهی جز مقررات‌زایی از بازار کار، محو نظارت و حمایت دولت و خصوصی‌سازی وجود ندارد، همان راهکارهایی که امروز کارگران ایران را به خاک سیاه نشانده است

میان بردارند و مزد منطقه‌ای را به جای آن بنشانند. حالا این طرح اتاق بازرگانی یک گام فراتر رفته و قانون کار استانی را پیشنهاد می‌دهد یعنی در هر استان، یک قانون کار اختصاصی حاکم باشد و کارگران هر منطقه، تحت مقررات منطقه‌ای مشغول به کار شوند!

قانون کار استانی، یعنی حذف همین مقررات الزامی کار در سراسر کشور، همین مقرراتی که سال به سال با صدور آیین‌نامه‌های سلبی و دادنامه‌ها از اعتبار اجرایی آنها کاسته شده و حالا می‌خواهند کل این قانون را که دستاورد ۲۹ قانون اساسی است که تأمین چتر حمایتی بیمه برای شهروندان را یک الزام قطعی می‌داند و آن گونه که «حسین حبیبی» عضو هیات مدیره کانون عالی شوراها اسلامی کار کشور می‌گوید: سرمایه و منابع تاریخی کارگران را نابود خواهد کرد!

وطن خواه می‌گوید: همه این بندها فقط یک هدف دارد و آن ارزان‌سازی طبقه کارگر و فقیرتر سازی نیروی کار است.

باید توجه داشت که این بند از پیشنهادات اتاق بازرگانی در امتداد همان ویتنام‌سازی بازار کار قابل واخوانی است. در مناطق محروم‌تر و کمتر برخوردار، کارگران را به قعر دره فقر سقوط دهند تا سرمایه‌گذاران

رفع انحصار بیمه‌ای کارگران از سازمان تأمین اجتماعی، در تعارض با الزامات اصل ۲۹ قانون اساسی است که تأمین چتر حمایتی بیمه برای شهروندان را یک الزام قطعی می‌داند

احمدی نژاد آغاز شد، هزینه‌های سربار و غیر قابل تحمل، هم بر بخش‌های ضعیف تولید و هم بر طبقات فرودست مردم تحمیل کرد و این در حالی است که دستمزدهای کارگران و طبقات فرودست، هرگز با تورم و هزینه‌های زندگی، همسان‌سازی نشد.

طرحی که به ظاهر جذاب است
این طرح، آکنده از نکات دوپهلوی و راهکارهای به ظاهر جذاب است که اگر درک درستی از قوانین حمایتی مانند قانون کار و اسناد بالادستی مانند قانون اساسی نباشد، ممکن است برای برخی از سیاست‌گذاران در قوای سه‌گانه از جمله برخی نمایندگان مجلس در ابتدا جذاب باشد اما وقتی این طرح را دقیق و جمله به جمله بخوانیم و اصول زیربنایی اقتصاد ایران را بر اساس الزامات قانون اساسی به یاد بیاوریم، درمی‌یابیم که راهکارهای ارائه شده، همگی در جهت جاده‌سازی برای ارزان‌سازی کارگران و فرش قرمز پهن کردن برای سرمایه‌گذاران رانتی است. در این طرح خبری از بالا بردن دستمزد کارگران و رساندن آن به معیارهای جهانی یا تشکلیابی و مشارکت‌نویزی کار بر اساس معیارهای جهانی نیست و فقط از الگوهای سه‌نهادی و مقررات‌زایی تبعیت شده و آن گونه که حبیبی می‌گوید: «این طرح، دستور سازمان تجارت جهانی را دنبال و اعلام کرده چون سرمایه‌داران مرز ندارند همه جای را سرا و ملک خود می‌دانند. ما کارگران نیز باید ضمن هوشیار بودن به طور متحد و منسجم دنبال مطالباتی چون امنیت شغلی و مالی، آزادی، برابری و شان و کرامت کارگران باشیم و حواس مان به دولت و مجلس باشد».

چرا باید حواسمان هم به دولت و هم به مجلس باشد، چون باید طرح نجات ایران را کنار طرح نمایندگان مجلس برای توانمندسازی و پایداری سازمان تأمین اجتماعی بگذاریم و باید به یاد داشته باشیم بیش از ۶۰ نماینده مجلس در حال امضا جمع کردن و تدوین طرحی برای به کرسی نشاندن متوبات آن انجمن خبریه اصفهانی و قانونی کردن مزد توافقی هستند و چون مجلس یازدهم هم اعتقاد دار قانون کار ضد اشتغال است و کارگران ایران باید از این هم ارزان‌تر شوند؛ ارزان‌تر از امروز، ارزان‌تر از دستمزد زیر ۱۰۰ دلار برای یک ماه تمام جان کردن!

اخبار کارگری

رئیس کانون عالی انجمن‌های صنفی: **کاندیداهای ریاست جمهوری درکی از مشکلات کارگران ندارند**

رئیس کانون عالی انجمن‌های صنفی کارگران با بیان اینکه ملاک تعیین دستمزد کارگران تنها تورم نیست، تأکید کرد که حقوق دریافتی یک کارگر باید به گونه‌ای باشد که بتواند با آن یک ماه خود و خانواده‌اش را اداره کند. وی از کاندیداهای ریاست جمهوری خواست تا در اظهارات و برنامه‌های خود به مسائل مهم جامعه کارگری بپردازند و برای حل آن راهکار بدهند.

ناصر چمنی در گفت‌وگو با ایسنا اظهار کرد: مناظراتی که انجام شد نشان داد که اطلاعات چندانی درباره مشکلات اصلی جامعه کارگری وجود ندارد در حالی که انتظار می‌رفت کاندیدها به مباحث و مسرفصل‌های مهم جامعه کارگری بپردازند یا حداقل مشاورین آنها مشکلات جامعه کار و تولید را با آنها در میان می‌گذاشتند.

وی ادامه داد: یک رئیس جمهور باید در همه حوزه‌ها مشاورینی داشته باشد که بتواند مشاوره‌های لازم را بدهد اما از مجموع مناظره‌ها به این نتیجه رسیدیم که به جز چند مورد، کاندیدها کارگران را محور صحبت و برنامه خود قرار ندادند و وقت زیادی برای جامعه کارگری نگذاشتند که دلگرم شوند در حالی که در مناظره‌ها جا داشت که کاندیدها بیشتر در مورد جامعه کارگری و مشکلات کارگران صحبت کنند.

رئیس کانون عالی انجمن‌های صنفی کارگران از معیشت و نبود امنیت شغلی به عنوان دغدغه‌های مهم جامعه کارگری نام برد و افزود: صحبت‌هایی که در مناظره‌ها در باره معیشت مطرح می‌شد کلی بود و کاندیدها مشکل معیشت خانوارها را در جمله کارگران را تأیید می‌کردند در حالی که خواه حفظ شيراز هم می‌داند کارگران مشکل معیشتی دارند ولی با چه راهکارهایی باید مشکل معیشتی مردم و کارگران را حل کرد سوالی است که در صحبت‌های کاندیدها به آن پاسخ داده نشد. به گفته وی، معیشت هم یک بحث اقتصادی و هم یک موضوع اجتماعی است چرا که عدم درآمد کافی برای یک زندگی، مشکلات و ناهنجاری‌های اجتماعی زیادی به وجود می‌آورد.

۷۵۰ هزار شغل خدماتی در سال ۹۹ از بین رفت

آمارهای رسمی مرکز آمار از اشتغال در سال ۹۹ نشان می‌دهد بیش از ۲ میلیون نفر از جمعیت جویای کار و شاغل، غیر فعال شدند که سهم زنان یک میلیون و ۳۰۰ هزار نفر بوده و در این بین ۷۵۰ هزار شغل خدماتی از بین رفت. به گزارش خبرگزاری فارس، صاحب‌نظران و اقتصاددانان معتقدند برای پایدار کردن شغل و فراهم کردن ظرفیت‌های اشتغال باید بتوان چرخ اقتصاد را به حرکت و رونق واداشت. زمانی که کشور با رکود عمیق در بخش‌های مختلف اقتصادی روبه‌رو است قاعدتاً پول پاشی تأثیر زیادی در کاهش روند بیکاری ندارد و فقط اتلاف منابع به شکل غیر هدفمند را به دنبال دارد. نمونه بازار این مسأله نیز وضعیت اشتغال و بیکاری سال ۹۹ در مقایسه با سال ۹۸ است. طبق آمارهای رسمی مرکز آمار ایران با کاهش نرخ مشارکت اقتصادی حدود ۳ درصدی، بیکاری بیش از یک میلیون نفری شاغلان در بازار رقم خورد.

سهم این ریزش نیروی کار در بخش‌های مختلف از جمله کشاورزی، صنعت و معدن و خدمات به وضوح روشن است. در بخش کشاورزی حدود ۲۵۰ هزار نفر در سال ۹۹ به نسبت سال قبل آن بیکار شدند. بخش صنعت نیز به دلیل تعمیق رکود، مقاومت خود را شکست و ۱۷ هزار و ۵۰۰ نفر از شاغلان خود را از بازار خارج کرد.

بیشترین کاهش سهم اشتغال در بخش خدمات شکل گرفته که به دلیل رکود و شیوع بیماری کرونا موجب بیکاری حدود ۷۵۰ هزار نفر شد. در این مدت بیش از ۲ میلیون نفر از بازار کار خارج شدند و در زمره جمعیت غیر فعال قرار گرفتند که سهم زنان بیشتر از مردان بوده و معمولاً بانوانی هستند که سرپرست خانوار نبودند.

رشد تعداد شاغلان روستایی در بخش‌های کشاورزی، صنعت و ساختمان

در بین استان‌های کشور، استان خراسان رضوی بیشترین سهم شاغلین روستایی در بخش‌های کشاورزی، صنعت و ساختمان را به خود اختصاص داده است.

اما در سال‌های ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۸ افزایش یافته است. بیشترین نسبت شاغلین روستایی طی سال‌های ۹۶ تا ۹۸ مربوط به بخش کشاورزی و پس از آن مربوط به بخش خدمات، صنعت و ساختمان بوده است. بررسی تعداد شاغلین روستایی به تفکیک بخش‌های اقتصادی نشان می‌دهد بخش کشاورزی با ۱۰۳ درصد، بخش صنعت با ۰۴ درصد و بخش ساختمان با ۰۱ درصد افزایش در سال ۱۳۹۸ روبه‌رو بوده در حالی که طی سال ۱۳۹۸ تعداد شاغلین روستایی در بخش خدمات کاهش ۰۱ درصدی داشته است.

نتایج پژوهش نشان می‌دهد در سال ۱۳۹۸ به‌رغم آنکه تعداد شاغلان روستایی در بخش خدمات کاهش داشته اما در بخش‌های کشاورزی، صنعت و ساختمان با افزایش همراه بوده است. به گزارش ایسنا، مرکز آمار و اطلاعات راهبردی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با استناد آمارهای طرح آمارگیری نیروی کار مرکز آمار ایران، به بررسی آمار شاغلین روستایی در بخش‌های عمده اقتصادی طی سال‌های ۹۶ تا ۹۸ پرداخته است. به موجب این گزارش تعداد شاغلین ۱۰ ساله و بیشتر روستایی در سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۰ روند کاهشی داشته